

Tid, f. Eks. April eller Oktober Flyttedag, og det har da vist sig, at disse Tider er blevet overskredet med indtil et halvt Aar eller længere, hvad der har nødsaget Kommunerne til at bygge Barakker. Det er en daarlig Maade at udgive sine Penge paa, men der har ikke været andet at gøre. Da Mestrene, som sagt, ikke har haft bestemte Kontrakter med Hensyn til Opførelse af Ejendomme, har de lettere kunnet imødekomme de forskellige Krav fra Arbejdernes Side, selv om disse ikke altid har været fuldt ud paakrævede. Og Honoraret til Arkitekten udbetales procentvis, saa han har i hvert Fald heller ikke haft Interesse af, at Arbejdet blev særlig billigt. Hvis der kunde iværksættes en effektiv Kontrol, vilde det derfor sikkert bevirke, at der igen blev taget fat paa Byggeriet. Men saaledes som det hidtil er gaaet mange Steder, er Følgen blevet, at man ikke tør begynde paa noget Byggeforetagende, idet man slet ikke ved, naar man bliver færdig. Det er ganske umuligt at opstille Kalkulationer, og det er dog nødvendigt, naar man vil paabegynde et Byggearbejde, nogenlunde at vide, hvad Ejendommen vil komme til at koste; det er ogsaa nødvendigt at vide noget om, hvornaar den kan gøres færdig. Men som Forholdene har været i den senere Tid, har det været ganske umuligt baade for Kommunerne og for private at bygge.

Jeg vil haabe, at dette Lovforslag, som fornyer den gældende Lov og fornyer den paa en god Maade, nemlig ved at give noget større Tilskud, vil give Anledning til, at Byggeforetagender atter kommer i Gang. Men saafremt der ikke kan skaffes Udvej for Laan til Kommunerne til denne specielle Brug, er det min Overbevisning, at Loven ikke vil kunne blive benyttet i den Udstrækning, som vi alle sammen ønsker. Jeg skal hermed tillade mig at anbefale Lovforslaget til hurtig Fremme.

Trier: Der er noget tragisk i en større eller mindre Del af sit Rigsdagsliv at være fordømt til den Skæbne altid først at kunne komme til at tale, naar tre udmærkede Mænd eller Kvinder har talt og haft Lejlighed til at øse af al den Rigdom, som et givet Emne indeholder, enten i Form af Anerkendelse eller i Form af Kritik. Hvor der er Tale om politiske Spørgsmaal, er Ulykken maaske endda ikke saa stor, for naar der er 4 politiske Partier, maa der jo formentlig ogsaa være 4 forskellige Maader at se Sagen paa, og for saa vidt er Nr. 4 ikke væsentlig anderledes stillet end de 3 første Talere. Men hvor der er Tale om saglige Spørgsmaal,

vil han i Regelen først komme til, naar 3 allerede har belyst Sagen fra alle dens forskellige Sider. Taleren fristes derfor til et af to: enten at søge en Maade at løse Spørgsmaalet paa, som ikke er helt naturlig, og som skal virke ved sin interessante eller pikante Form eller lignende, eller ogsaa til næsten i Tavshed at henholde sig til de foregaaende Talere og kun give sin Anbefaling eller sin Fraraaden af det foreliggende Lovforslag. Jeg vil vælge den sidste Fremgangsmaade.

Jeg kan slutte mig til en Mangfoldighed af de Betragtninger, der er udtalte af foregaaende Talere, baade naar de har paavist Nødvendigheden af fremdeles at have en Lovgivning som denne, og naar de paa forskellige Punkter har paavist, at den formentlig ikke er tilstrækkelig enten i Henseende til Pengetilskuddene eller til den Tidsvarighed, der er tiltænkt Institutioner eller Forhold. Men jeg skal indskrænke mig til ligesom de tidligere Talere at anbefale Lovforslaget til hurtig Fremme med det Haab, at der ogsaa i de nye Bestemmelser, der er indføjede deri, maa kunne findes Udgangspunkter for noget, der kan virke gavnligt. Jeg tænker paa noget saadant som Pensionaters Inddragning under Loven. Maaske det ikke kommer til at spille nogen stor Rolle; jeg vil i alt Fald haabe, at den Rolle, det kommer til at spille, maa være gavnlig, og jeg er overbevist om, at der er Tilfælde, hvor man med Gavn vil kunne gribe ind ogsaa paa et Omraade som dette.

Det, jeg er mest betænkelig ved, er, at Boligkommissionens Ophør er sat til den 1. Januar 1921. Jeg tror, det vil vise sig at være for begrænset en Tid for dens Virksomhed, naar saa stort et Stof, som her foreligger, skal gennemarbejdes paa passende Maade. Men jeg anbefaler, som sagt, paa mit Partis Vegne Sagen til hurtig og velvillig Fremme.

Laursen: Det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Martin Olsen) synes at hylde den Anskuelse, at Arbejdslønnens Stigning ikke har haft nogen væsentlig Indflydelse paa, at det er blevet dyrere at bygge. Det forekommer mig at være lidt underligt, naar man ved, at ca. 75 pCt. af Omkostningerne ved en Bygning er Arbejdsløn; deri er naturligvis indbefattet Tilberedning af Materiale. Naar man saa tillige ved, at Arbejdslønnen i mange Tilfælde er 4-doblet og i de fleste Tilfælde derop imod, maa Arbejdslønnen dog have en betydelig Del af Skylden for, at det er blevet dyrere at